

О. Г. Мукомела

Бачинський Юліан Олександрович

БАЧИНСЬКИЙ Юліан Олександрович (псевд. і крипт.: Сумний, Юродивий, Julian B., Ю. Б.; 28. 03. 1870, с. Новосілка, нині Підгаєц. р-ну Терноп. обл. – 06. 06. 1940) – журналіст, історик, громадсько-політичний діяч. Син [О. Бачинського](#). Вищу юрид. освіту здобув в університетах Львова (вступив 1890) і Берліна. 1890–97 – чл. Русько-укр. радикал. партії в Галичині, очолював її соціаліст. крило, підтримував концепцію «молодших» радикалів, визначал. рисою якої було обстоювання самостійності України. Ідею Соборної укр. держави Б. вперше в історії укр. суспільно-політ. думки виклав у кн. «Україна irredenta» (Л., 1895, 1909, 1924). За його участі створ. Укр. с.-д. партію Галичини (1899), якою керував до 1914. Від 1906 перебував у Канаді та США, де написав працю «Українська імміграція в З'єднаних Державах Америки» (Л., 1914). Під час 1-ї світової війни служив у частинах австр. армії. 1918 – чл. Укр. нац. ради ЗУНР у Львові. 1919 уряд УНР призначив Б. головою дипломат. місії у Вашингтоні. Після невдалих переговорів з офіц. колами США про визнання УНР влітку 1921 приїхав до Відня і склав повноваження кер. дипломат. місії. Завдяки знайомству з М. Грушевським ідейно підтримував соціал-демократів. Друкував статті в «Українському голосі» (Берлін) і «Раді» (Львів). Восени 1923 виїхав до Берліна, співпрацював з ред. г. «Український прапор», де в полеміч. статтях обстоював ідею соборності України. Написав брошуру «Большевизм і західно-українська справа» (Берлін, 1926), яка засвідчила його політ. орієнтацію на рад. Україну. 1930 спробував виїхати до рад. України, однак на кордоні був заарешт. польс. загоном. Рік відсидів у львів. в'язниці. Після звільнення оселився у Празі, працював ред. ж. «Вільна трибуна». 28 листопада 1933 прибув до Харкова. Одразу ж влаштувався на роботу в УРЕ, ввійшов до складу редколегії, уклав договір з видавництвом «Український робітник» про видання публіцист. кн. «16 років Радянської України». Однак 6

листопада 1934 його заарештували й через тиждень спецконвоєм відправили до Києва, де пред'явили звинувачення у контрреволюц. терорист. діяльності проти рад. влади. 28 березня 1935 засудж. до 10-ти р. позбавлення волі. Покарання відбував у Біломоро-Балтій. таборі, де й помер (нині тер. побл. м. Медвеж'єгорськ, РФ). Реабіліт. посмертно 19 жовтня 1957. Б. – автор перекладу праці Ф. Енгельса і П. Лафарга «Соціалізм утопічний і науковий» (Л., 1893), низки віршів зарубіж. авторів. Свої художні твори друкував у «Будучності». М. Павлик видав листи Б. «Моя переписка з Михайлом Драгомановим» (Л., 1900).

Основні праці

Поділ Галичини. Л., 1897; Гльосси. Л., 1904; Взаємні відносини соціал-демократичних партій, української і польської, в Східній Галичині. Л., 1908; Большевицька революція і українці: Критичні замітки. Берлін, 1928.

Державний архів

Архів СБУ. Спр. 44 987 фп.

Рекомендована література

1. Винар Л. Юліан Бачинський — видатний дослідник української еміграції. Мюнхен; Нью-Йорк, 1971;
2. Мукомела О. Бачинський Юліан Олександрович // Укр. журналістика в іменах. Л., 1994. Вип. 1;
3. Головченко В. І. Від «Самостійної України» до Союзу визволення України. Х., 1996;
4. Шаповал Ю. «Винним себе не визнаю». Невідомі сторінки Юліяна Бачинського // Розбудова держави. 1996. № 1–2;
5. Бачинський М. Бачинський Юліан Олександрович // Укр. журналістика в іменах. Л., 1996. Вип. 3;
6. Бегей І. Юліан Бачинський: соціал-демократ і державник. К., 2001.

Бібліографічний опис:

Бачинський Юліан Олександрович / О. Г. Мукомела // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-41367>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).